

P.Z. br. 692

HRVATSKI SABOR

KLASA: 013-01/14-01/03

URBROJ: 65-14-02

Zagreb, 10. srpnja 2014.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Klub zastupnika Hrvatskih laburista - Stranke rada, aktom od 9. srpnja 2014. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Dragutina Lesara, Nansi Tireli, Branka Vukšića, Mladena Novaka, Zlatka Tušaka i Nenada Plešu, zastupnike u Hrvatskom saboru.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

HRVATSKI SABOR

KLUB ZASTUPNIKA
Hrvatskih laburista – Stranke rada

Zagreb, 09. srpnja 2014.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora, podnosimo **Prijedlog zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor.**

Sukladno članku 174. stavku 2. Poslovnika Hrvatskog sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dat će u ime predlagatelja zastupnici Dragutin Lesar, Nansi Tireli, Branko Vukšić, Mladen Novak, Zlatko Tušak i Nenad Pleše.

Predsjednik

Dragutin Lesar

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 2. stavak 4. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

Zakon o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora (NN 116/99) stupio je na snagu 13.11.1999. godine, te su primjenom istog Zakona izbori za zastupnike u Hrvatski sabor održani četiri puta. Od donošenja ovog Zakona do danas hrvatski je parlament reorganiziran i postao jednodomni, pa se odredbe ovog Zakona primjenjuju na izbor sveukupnog broja zastupnika u Hrvatskom saboru. Izuzetak je izbor predstavnika nacionalnih manjina i hrvatskih državljana koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, čiji se izbor provodi u drugačije formiranim izbornim jedinicama i po posebnim pravilima.

Već pri donošenju Zakona bilo je očito da njegove odredbe određuju izborne jedinice u pojedinim slučajevima sasvim neracionalno, isključivo po načelu oportuniteta vladajućih, tzv. „velikih stranaka“, čak i zanemarujući pojedine ustavne odredbe i odredbe viših zakonskih propisa. U tom smislu, trajno je zanemarivana odredba članka 39. stavka 1. Zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor (NN 116/99, 109/00, 53/03, 44/06, 19/07, 20/09, 145/10, 24/11, 93/11, 120/11), koja propisuje da se broj birača u izbornim jedinicama ne smije razlikovati više od $\pm 5\%$. Usporedimo li podatke o broju birača na zadnjim parlamentarnim izborima održanima krajem 2011. godine, možemo uvidjeti da su odstupanja od prosječnog broja birača **samo u tri izborne jedinice u okviru zakona** (II., V. i VIII. izborna jedinica), dok su u ostalim izbornim jedinicama odstupanja od prosječnog broja birača značajno veća od zakonom dopuštenih, te **variraju do čak +15%**.

Nepoštivanje ovih odredbi pokušao je spriječiti Ustavni sud prije parlamentarnih izbora 2011. godine, donijevši *Izvješće Ustavnog suda o nejednakoj težini biračkog glasa u izbornim jedinicama određenim člancima 2. do 11. Zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor (NN 142/10)*. Između ostalog, Ustavni sud navodi, cit.: „O ravnomjernoj raspodjeli broja birača po općim izbornim jedinicama (o kojoj raspodjeli neposredno ovisi jednakost težine biračkog glasa) stoga ovisi i zakonitost i opći demokratski karakter cjelokupnih izbora. Štoviše, o tome može ovisiti i ocjena o ustavnosti cjelokupnih izbora: oni bi bili nesuglasni Ustavu ako bi prekomjerno odstupanje u broju birača po pojedinim općim izbornim jedinicama izravno i neposredno utjecalo na izborni rezultat, to jest ako bi dovelo do različitih izbornih rezultata u situaciji kad bi svi ostali elementi izbornoga sustava bili odnosno ostali isti.“

Nadalje, i odredba članka 39. stavka 2. Zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor trajno je zanemarivana u izbornim procesima. Sadržaj odredbe glasi: „Pri određivanju izbornih jedinica mora se koliko je to najviše moguće voditi računa o zakonom utvrđenim područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.“. Najočitiji primjer kršenja ove odredbe jest područje Grada Zagreba, koji obuhvaća četiri izborne jedinice, dok se pojedini njegovi dijelovi čak spajaju s područjem Primorsko-goranske županije. U tom smislu, Ustavni se sud u citiranom izvješću očitovao: „U predstojećim izmjenama i dopunama Zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora, u većoj bi se

mjeri trebala uvažavati mjerila tzv. zemljopisne kartografije na koju obvezuje članak 36. stavak 2. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (*sadašnji čl. 39. st. 2.*). Ona su usmjerena na fazu delimitacijskog postupka u kojoj se »crtaju« granice izbornih jedinica, a sadrže zahtjev da se te granice što je više moguće podudaraju s administrativnim granicama upravno-teritorijalnih jedinica (uz uvažavanje, po naravi stvari, i prirodnih granica stvorenih dominantnim topografskim obilježjima, kao što su planinski usjeci, rijeke ili otoci).

Ustavni sud dužan je primijetiti da bi, pod pretpostavkom da je ostvarena jednaka težina biračkog glasa po izbornim jedinicama, nepoštovanje prethodno navedenih zahtjeva, pod određenim okolnostima moglo dovesti do njihove nezakonitosti s obzirom na zahtjev propisan člankom 36. stavkom 2. (*sadašnji čl. 39. st. 2.*) Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor. Stoga je Ustavni sud bio dužan izvijestiti Hrvatski sabor i o toj mogućoj pojavi nezakonitosti.“

Donošenjem ovog zakona ispravili bi se navedeni nedostaci i postiglo sljedeće:

1. Zakonom bi se osiguralo da se pri određivanju izbornih jedinica poštuju zakonom utvrđene granice županija i Grada Zagreba.
2. Ujednačila bi se „težina glasa“ birača, jer broj birača po jednom mandatu u Saboru ne bi odstupao više od +/- 3,7 %.
3. Izborne jedinice dobile bi unutarnju geografsku, ekonomsku, povijesnu i političku logiku. Obzirom da imamo županije kao jedinice područne (regionalne) samouprave, obvezni smo ih poštivati i nema nikakvog razloga da ih se prilikom izbora cijepa. Posebno to nema smisla u slučaju Grada Zagreba, koji je jedini glavni grad u Europi u izborima razbijen na više izbornih jedinica.

Na temelju podataka o broju birača s izbora održanih u svibnju 2014. (izbori za zastupnike u Europski parlament iz Republike Hrvatske) predlažu se sljedeće izborne jedinice:

IZBORNA JEDINICA	Broj birača	Broj zastupnika	Birača za mandat
1. Grad Zagreb	685.647	26	26.371
2. Međimurska županija Krapinsko-zagorska županija Varaždinska županija Koprivničko-križevačka županija Bjelovarsko-bilogorska županija	547.467	20	27.373
3. Zagrebačka županija Sisačko-moslavačka županija Karlovačka županija	540.052	20	27.002

4.	Virovitičko-podravska županija Požeško-slavonska županija Brodsko-posavska županija Osječko-baranjska županija Vukovarsko-srijemska županija	701.091	26	26.965
5.	Šibensko-kninska županija Splitsko-dalmatinska županija Dubrovačko-neretvanska županija	618.255	23	26.880
6.	Istarska županija Primorsko-goranska županija Ličko-senjska županija Zadarska županija	668.271	25	26.730
UKUPNO		3.760.783	140	

Ukupno birača u RH 3.760.783

Za mandat je potrebno prosječno 26.873 – najveće odstupanje 1.002 birača = 3,67%.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona ne bi trebalo angažirati dodatna sredstva u proračunu Republike Hrvatske, već bi zbog smanjenja broja izbornih jedinica došlo do ušteda u proračunu.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O IZBORNIM JEDINICAMA ZA IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

Članak 1.

Ovim se Zakonom određuje područje izbornih jedinica za izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Članak 2.

Republika Hrvatska dijeli se na 6 (šest) izbornih jedinica.

Članak 3.

I. izborna jedinica obuhvaća Grad Zagreb u cijelosti.

Članak 4.

II. izborna jedinica obuhvaća Međimursku županiju u cijelosti, Varaždinsku županiju u cijelosti, Krapinsko-zagorsku županiju u cijelosti, Bjelovarsko-bilogorsku županiju u cijelosti i Kopriivničko-križevačku županiju u cijelosti.

Članak 5.

III. izborna jedinica obuhvaća Zagrebačku županiju u cijelosti, Karlovačku županiju u cijelosti i Sisačko-moslavačku županiju u cijelosti.

Članak 6.

IV. izborna jedinica obuhvaća Virovitičko-podravsku županiju u cijelosti, Osječko-baranjsku županiju u cijelosti, Požeško-slavonsku županiju u cijelosti, Brodsko-posavsku županiju u cijelosti i Vukovarsko-srijemsku županiju u cijelosti.

Članak 7.

V. izborna jedinica obuhvaća Dubrovačko-neretvansku županiju u cijelosti, Splitsko-dalmatinsku županiju u cijelosti i Šibensko-kninsku županiju u cijelosti.

Članak 8.

VI. izborna jedinica obuhvaća Istarsku županiju u cijelosti, Ličko-senjsku županiju u cijelosti, Primorsko-goransku županiju u cijelosti i Zadarsku županiju u cijelosti.

Članak 9.

VII. izborna jedinica je zasebna izborna jedinica za izbor zastupnika u Hrvatski sabor koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Članak 10.

(1) VIII. izborna jedinica je izborna jedinica u kojoj pripadnici nacionalnih manjina koje prema posebnom zakonu imaju pravo na zastupljenost u Hrvatskom saboru biraju svoje zastupnike.

(2) Područje VIII. izborne jedinice čini cjelokupno područje Republike Hrvatske.

Članak 11.

(1) U pojedinoj izbornoj jedinici bira se sljedeći broj zastupnika:

I. izborna jedinica 26 zastupnika

II. izborna jedinica 20 zastupnika

III. izborna jedinica 20 zastupnika

IV. izborna jedinica 26 zastupnika

V. izborna jedinica 23 zastupnika

VI. izborna jedinica 25 zastupnika

(2) U skladu s Ustavom Republike Hrvatske i posebnim propisima kojima se uređuju prava nacionalnih manjina, u VII. i VIII. izbornoj jedinici bira se sljedeći broj zastupnika:

VII. izborna jedinica 3 zastupnika

VIII. izborna jedinica - u skladu s člancima 16. i 17. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Članak 12.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora (NN 116/99).

Članak 13.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom propisuje se područje koje zakon regulira.

Uz članak 2.

Ovim člankom propisuje se broj izbornih jedinica za izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Uz članke 3.-10.

Ovim člancima određuje se područje pojedinih izbornih jedinica, odnosno skupine županije koje tvore pojedinu izbornu jedinicu. Isto se tako određuje da je Grad Zagreb jedinstvena izborna jedinica, te se utvrđuje da nacionalne manjine, u skladu s Ustavom i drugim propisima, kao i građani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, svoje zastupnike biraju u posebnim izbornim jedinicama.

Uz članak 11.

Ovim člankom određuje se broj zastupnika koji se biraju u pojedinoj izornoj jedinici. Broj zastupnika koji se bira u pojedinoj izornoj jedinici dobije se tako da se broj birača upisanih u u pojedinoj izornoj jedinici podijeli s brojem dobivenim dijeljenjem broja birača s prebivalištem u Republici Hrvatskoj s brojem 140, koliko se u Sabor bira zastupnika. Kao referentna vrijednost korišteni su podaci o broju birača s izbora za članove EU parlamenta iz Republike Hrvatske u svibnju 2014. godine.

Uz članak 12.

Ovim člankom određuje se prestanak važenja do sada važećeg zakona kojim se uređuju izborne jedinice za izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Uz članak 13.

Ovim člankom određuje se vrijeme stupanja na snagu zakona.